

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Епідеміологія
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Медичний інститут. Кафедра громадського здоров'я
Розробник(и)	Ясенюк Вікторія Олександрівна, Сміянов Владислав Анатолійович
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	20 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 90 год. становить контактна робота з викладачем (18 год. лекцій, 72 год. практичних занять)
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Громадське здоров'я"
Передумови для вивчення дисципліни	Пропедевтика громадського здоров'я, Основи демографії та основи біостатистики. Основи епідеміології, Основи санітарно-епідеміологічного нагляду
Додаткові умови	Доказова медицина, Управління процесом - управління ресурсами закладу охорони здоров'я
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни "Епідеміологія" є формування системи базових знань з теорії механізму передачі збудників інфекційних хвороб практичних вмінь та навичок з планування і здійснення протиепідемічних та профілактичних заходів щодо найбільш поширених та особливо небезпечних інфекційних хвороб на основі використання описових, аналітичних, експериментальних та прогностичних методів епідеміологічних досліджень.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Тема 1. Основні епідеміологічні терміни і поняття. Вчення про епідемічний процес. Структура епідемічного процесу (4 год.)

Епідеміологія як наука. Визначення епідеміології. Її предмет, методи вивчення, завдання епідеміологічних досліджень. Місце епідеміології в системі наук. Інфекційна та неінфекційна епідеміологія. Періоди розвитку епідеміології та їх характерні ознаки. Роль вітчизняних та зарубіжних вчених в розвитку епідеміології вірусних інфекцій. Структура загальної епідеміології. Характеристика розділів епідеміології. Основні риси епідеміології як науки на сучасному етапі життя. Перспективи подальшого розвитку епідеміології. Первинні рушійні сили епідемічного процесу. Хвора людина і носій, їх епідеміологічна роль. Категорії носійства. Заходи щодо знезараження хворих та носіїв як джерел збудників інфекційних хвороб. Епідеміологічне значення тварин. Способи зараження людей від тварин. Роль гризунів як джерела збудників інфекційних хвороб для людини. Сприйнятливість до інфекційних агентів, її види.

Тема 2 Сучасна епідеміологічна класифікація інфекційних (паразитарних) хвороб. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних хвороб. Протиепідемічна робота сімейного лікаря та лікаря-інфекціоніста (4 год.)

Принципи сучасної епідеміологічної класифікації інфекційних (паразитарних) хвороб. Осередок інфекційного захворювання. Обстеження осередку інфекційного захворювання. Заповнення відповідної документації. Заходи щодо локалізації і ліквідації осередку – заходи по відношенню до хворого та носія, знезараженню навколишнього середовища та осіб, які спілкувались з джерелом інфекційного захворювання.

Тема 3 Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація (4 год.)

Поняття про дератизацію. Види та методи дератизації. Поняття про дезінфекцію. Види та методи дезінфекції. Поняття про дезінфекцію. Види та методи дезінфекції. Класифікація дезінфекційних засобів. Дезінфекційні камери, принципи їх влаштування та призначення.

Тема 4 Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Календар профілактичних щеплень. Правові аспекти вакцинопрофілактики (4 год.)

Види імунітету та їх характеристика. Значення рівня популяційного імунітету населення в розвитку інфекційних захворювань. Календар профілактичних щеплень України, його розділи. Вимоги до імунобіологічних препаратів. Способи ведення імунобіологічних препаратів в організм. Перелік медичних протипоказів до проведення профілактичних щеплень. Післявакцинальні реакції та ускладнення. Препарати для планової імунопрофілактики (форма випуску, спосіб введення, доза, реакція на введення).

Тема 5 Організація та проведення щеплень. Оцінка ефективності імунопрофілактики. Термінова імунопрофілактика. (4 год.)

Організація проведення імунопрофілактики. Складання плану профілактичних щеплень. Форми обліково-звітної документації з імунопрофілактики. Щеплювальна картотека. Оцінка клінічної, імунологічної та епідеміологічної ефективності імунопрофілактики. Препарати для термінової імунопрофілактики. Характеристика препаратів для термінової профілактики сказу та правцю (форма випуску, спосіб введення, доза, реакція на введення).

Тема 6 Система профілактичних і протиепідемічних заходів. Протиепідемічна робота сімейного лікаря та лікаря-інфекціоніста, в тому числі в осередку інфекційного захворювання. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів (4 год.).

Впорядкований перелік протиепідемічних заходів. Впорядкований перелік профілактичних заходів. Осередок інфекційного захворювання. Обстеження осередку інфекційного захворювання. Заповнення відповідної документації. Заходи щодо локалізації і ліквідації осередку – заходи по відношенню до хворого та носія, знезараженню навколишнього середовища та осіб, які спілкувались з джерелом інфекційного захворювання. Протиепідемічні заходи в осередку – заходи, спрямовані на складові епідемічного процесу. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів. Обов'язки сімейного лікаря та лікаря-інфекціоніста з питань протиепідемічної роботи.

Тема 7 Епідеміологічний метод дослідження та його структура. Епідеміологічна діагностика. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів (4 год.).

Оцінка проблем профілактики на основі аналізу структури та рівня захворюваності по групах та нозологічних формам інфекцій. Епідеміологічна діагностика. Оперативний епідеміологічний аналіз. Ретроспективний епідеміологічний аналіз. Вивчення проявів річної та багаторічної динаміки захворюваності. Прогнозування проявів епідемічного процесу. Аналіз захворюваності по групах, колективах, територіях. Планування протиепідемічних заходів. Аналітичні та експериментальні епідеміологічні дослідження.

Тема 8 Аналітичні та експериментальні методи в епідеміологічних дослідженнях (4 год.).

Мета та задачі аналітичних епідеміологічних прийомів дослідження. Сутність та методика проведення аналітичного дослідження «випадок-контроль» та когортного аналітичного дослідження. Безпосередній та відносні ризики захворювання. Епідеміологічний експеримент. Скринінгові обстеження населення. Методи математичного моделювання в епідеміології.

Тема 9 Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекально-оральним механізмом передачі (черевний тиф і паратифи, гепатит А). Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків (4 год.).

Епідеміологічна характеристика групи кишкових інфекцій. Чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Розслідування спалахів кишкових інфекцій. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків. Критерії оцінки санітарно-епідемічного стану військ і району їх розміщення за умов реєстрації кишкових інфекцій. Визначення та задачі бактеріологічної розвідки. Правила відбору матеріалів для індикації біологічної зброї.

Тема 10 Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з аерогенним механізмом передачі (дифтерія, кір). Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків (4 год.).

Епідеміологічна характеристика групи інфекцій дихальних шляхів. Механізми, чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Критерії оцінки санітарно-епідемічного стану військ і району їх розміщення за умов реєстрації інфекцій дихальних шляхів. Індикація біологічної зброї (специфічна та неспецифічна).

Тема 11 Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з трансмісивним та контактним механізмами передачі (малярія, хвороба Лайма). Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків (4 год.).

Епідеміологічна характеристика групи трансмісивних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів. Чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Критерії оцінки санітарно-епідемічного стану військ і району їх розміщення за умов реєстрації трансмісивних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів. Індикація біологічної зброї у скороченому та розширеному обсягах.

Тема 12 Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення (4 год.).

Чинники, що впливають на розповсюдження інфекційних хвороб в районах надзвичайних ситуацій. Особливості епідемічного процесу під час надзвичайної ситуації. Основні принципи планування протиепідемічних та профілактичних заходів у зонах надзвичайних ситуацій. Захист населення при надзвичайних ситуаціях. Режимно-обмежувальні заходи при обсервації та карантині. Колективні та індивідуальні засоби захисту населення.

Тема 13 Профілактичні та протиепідемічні заходи при особливо небезпечних інфекціях (холера, чума, сибірка). Карантинні заходи (4 год.).

Механізми, шляхи та чинники передачі конкретних нозологічних форм особливо небезпечних інфекцій. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, за територіями, серед різних груп населення та колективів). Профілактичні заходи та протиепідемічні заходи в осередках холери, чуми, сибірки. Карантинні заходи. Санітарна охорона території від заносу, завозу особливо небезпечних інфекцій.

Тема 14 Ретроспективний епідеміологічний аналіз (4 год.)

Епідеміологічне визначення інфекційного захворювання. Встановлення причино-наслідкових зв'язків в поширенні інфекційної захворюваності. Визначення багаторічної тенденції захворюваності. Визначення річної динаміки захворюваності. Визначення групи ризику, території ризику та часу ризику. Визначення основних напрямів боротьби з різними групами інфекційних захворювань.

Тема 15 Біологічна безпека. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій у мирний час, у тому числі за умов занесення карантинних інфекцій (4 год.).

Поняття про біологічну безпеку. Основні види біологічних загроз. Система реагування на біологічні загрози. Чинники, які впливають на розповсюдження інфекційних хвороб у районах надзвичайних ситуацій. Особливості епідемічного процесу під час надзвичайних ситуацій. Основні принципи планування протиепідемічних та профілактичних заходів у зонах надзвичайних ситуацій. Захист населення при надзвичайних ситуаціях.

Тема 16 Біологічна зброя та захист від неї. Біотероризм. Біологічна розвідка (4 год.)

Поняття про біологічну зброю. Особливості епідемічного процесу при біотероризмі. Біологічна розвідка: визначення, мета та завдання. Основні вимоги до біологічної розвідки. Правила відбору матеріалів для індикації біологічної зброї. Індикація біологічної зброї (специфічна та неспецифічна; у скороченому та розширеному обсягах).

Тема 17 Епідеміологічні аспекти санітарної вірусології (4 год.)

Епідеміологічне значення вірусів в об'єктах зовнішнього середовища. Епідеміологічна роль вірусів у воді. Віруси у повітряному середовищі та на предметах домашнього вжитку. Санітарна вірусологія ґрунту. Санітарно-харчова вірусологія. Вплив різних факторів на віруси в зовнішньому середовищі. Структура та основні завдання санітарно-епідеміологічної служби в галузі профілактики та боротьби з вірусними хворобами.

Тема 18 Презентація пошуково-дослідного завдання

Презентація пошуково-дослідного завдання

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Знати заходи щодо локалізації та ліквідації осередку інфекційного захворювання, облікову та звітну документацію МОЗ України
РН2	Знати алгоритм оцінки епідемічного стану території
РН3	Знати карантинні заходи щодо найбільш поширених та особливо небезпечних інфекційних хвороб
РН4	Вміти інтегрувати причини виникнення і закономірності розвитку епідемічного процесу
РН5	Вміти аналізувати епідемічний стан території та населення, планувати протиепідемічні заходи
РН6	Вміти планувати, розробляти та впроваджувати заходи з профілактики інфекційних захворювань, а також заходи спрямовані на захист та зміцнення здоров'я населення та попередження виникнення епідемічних спалахів.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 229 Громадське здоров'я:

ПР2	Критично осмислювати факти, аналізувати та узагальнювати інформацію у професійній сфері.
ПР8	Збирати, оцінювати та аналізувати дані щодо громадського здоров'я, зокрема, результати лабораторних досліджень, демографічні та епідеміологічні показники та здійснювати епіднагляд.
ПР9	Планувати і здійснювати прикладні дослідження у сфері громадського здоров'я, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.
ПР11	Розуміти принципи розробки та впровадження, планувати та здійснювати заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, а також заходи спрямовані на захист та зміцнення здоров'я населення.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Тема 1. Основні епідеміологічні терміни і поняття. Вчення про епідемічний процес. Структура епідемічного процесу (4 год.)

Лк1 "Вчення про епідемічний процес. Основні поняття, внутрішні причини і умови розвитку епідемічного процесу, механізми його розвитку." (денна)

Сутність епідемічного процесу і природа його специфічності. Епідеміологічні ознаки популяції збудника, хазяїна і їх взаємодії. Роль природних і соціальних факторів у розвитку епідемічного процесу. Теорія внутрішньої регуляції епідемічного процесу. Теорія механізму передачі. Теорія природної осередкованості хвороб. Епідемічні поняття, що характеризують прояви епідемічного процесу. Прояви епідемічного процесу по території. Поняття нозоареала. Інфекції з зональними і міжзональними нозоареалами. Інфекційна захворюваність в різних соціовікових групах населення. Типові, групові та індивідуальні ознаки поділу соціовікових груп населення.

Пр1 "Основні епідеміологічні терміни і поняття. Вчення про епідемічний процес. Структура епідемічного процесу." (денна)

Епідеміологія як наука. Визначення епідеміології. Її предмет, методи вивчення, завдання епідеміологічних досліджень. Первинні рушійні сили епідемічного процесу. Хвора людина і носій, їх епідеміологічна роль. Категорії носійства. Заходи щодо знезараження хворих та носіїв як джерел збудників інфекційних хвороб. Епідеміологічне значення тварин. Способи зараження людей від тварин. Роль гризунів як джерела збудників інфекційних хвороб для людини. Сприйнятливість до інфекційних агентів, її види.

Тема 2. Сучасна епідеміологічна класифікація інфекційних (паразитарних) хвороб. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних хвороб. Протиепідемічна робота сімейного лікаря та лікаря-інфекціоніста (4 год.)

Лк2 "Сучасна епідеміологічна класифікація інфекційних (паразитарних) хвороб. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних хвороб. Протиепідемічна робота сімейного лікаря та лікаря-інфекціоніста." (денна)

Принципи сучасної епідеміологічної класифікації інфекційних (паразитарних) хвороб. Осередок інфекційного захворювання. Обстеження осередку інфекційного захворювання. Заповнення відповідної документації. Заходи щодо локалізації і ліквідації осередку – заходи по відношенню до хворого та носія, знезараженню навколишнього середовища та осіб, які спілкувались з джерелом інфекційного захворювання.

Пр2 "Сучасна епідеміологічна класифікація інфекційних (паразитарних) хвороб. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних хвороб. Протиепідемічна робота сімейного лікаря та лікаря-інфекціоніста." (денна)

Принципи сучасної епідеміологічної класифікації інфекційних (паразитарних) хвороб. Осередок інфекційного захворювання. Обстеження осередку інфекційного захворювання. Заповнення відповідної документації. Заходи щодо локалізації і ліквідації осередку – заходи по відношенню до хворого та носія, знезараженню навколишнього середовища та осіб, які спілкувались з джерелом інфекційного захворювання.

Тема 3. Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація (4 год.)

Лк3 "Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація." (денна)

Поняття про дератизацію. Види та методи дератизації. Поняття про дезінфекцію. Види та методи дезінфекції. Поняття про дезінфекцію. Види та методи дезінфекції. Класифікація дезінфекційних засобів. Дезінфекційні камери, принципи їх влаштування та призначення. Контроль якості дезінфекції. Поняття про стерилізацію. Етапи стерилізації. Контроль якості передстерилізаційної обробки.

Пр3 "Протиепідемічні заходи. Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація." (денна)

Протиепідемічні заходи. Визначення поняття. Заходи, спрямовані на джерело інфекції (виявлення, діагностика, лікувальні заходи, ізоляція і режимно-обмежувальні заходи). Заходи, спрямовані на розрив механізму передачі (дезінфекція, визначення поняття, види, способи). Стерилізація. Дезінсекція (види, способи). Дезінфекційна апаратура. Заходи, спрямовані на сприйнятливий колектив. Якість і ефективність протиепідемічних заходів. Основи організації протиепідемічної роботи.

Тема 4. Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Календар профілактичних щеплень. Правові аспекти вакцинопрофілактики (4 год.).

Лк4 "Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Календар профілактичних щеплень. Правові аспекти вакцинопрофілактики." (денна)

Стан і перспективи імунопрофілактики інфекційних хвороб. Місце імунопрофілактики в системі профілактичних і протиепідемічних заходів, її значення при різних групах інфекційних захворювань. Економічна значимість. Розширена програма імунізації. Якість вакцин, що впливають на ефективність імунізації. Завдання кабінетів (центрів) імунопрофілактики. Національний календар профілактичних щеплень. Щеплення за епідемічними показаннями, екстрена імунізація, імунізація турів (мандрівників). Оцінка ефективності вакцинопрофілактики. Звітна документація.

Пр4 "Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Календар профілактичних щеплень. Правові аспекти вакцинопрофілактики." (денна)

Види імунітету та їх характеристика. Значення рівня популяційного імунітету населення в розвитку інфекційних захворювань. Календар профілактичних щеплень України, його розділи. Вимоги до імунобіологічних препаратів. Способи ведення імунобіологічних препаратів в організм. Перелік медичних протипоказів до проведення профілактичних щеплень. Післявакцинальні реакції та ускладнення. Препарати для планової імунопрофілактики (форма випуску, спосіб введення, доза, реакція на введення).

Тема 5. Організація та проведення щеплень. Оцінка ефективності імунопрофілактики. Термінова імунопрофілактика. (4 год.)

Пр5 "Організація та проведення щеплень. Оцінка ефективності імунопрофілактики. Термінова імунопрофілактика." (денна)

Організація проведення імунопрофілактики. Складання плану профілактичних щеплень. Форми обліково-звітної документації з імунопрофілактики. Щеплювальна картотека. Оцінка клінічної, імунологічної та епідеміологічної ефективності імунопрофілактики. Препарати для термінової імунопрофілактики. Характеристика препаратів для термінової профілактики сказу та правцю (форма випуску, спосіб введення, доза, реакція на введення).

Тема 6. Система профілактичних і протиепідемічних заходів. Протиепідемічна робота сімейного лікаря та лікаря-інфекціоніста, в тому числі в осередку інфекційного захворювання. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів (4 год.).

Пр6 "Система профілактичних і протиепідемічних заходів. Протиепідемічна робота сімейного лікаря та лікаря-інфекціоніста, в тому числі в осередку інфекційного захворювання. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів." (денна)

Перелік протиепідемічних та профілактичних заходів. Осередок інфекційного захворювання. Обстеження осередку інфекційного захворювання. Заповнення відповідної документації. Заходи щодо локалізації і ліквідації осередку. Протиепідемічні заходи в осередку – заходи, спрямовані на складові епідемічного процесу. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів. Обов'язки дільничного (сімейного) лікаря та лікаря-інфекціоніста з питань протиепідемічної роботи.

Тема 7. Епідеміологічний метод дослідження та його структура. Епідеміологічна діагностика. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів (4 год.).

Пр7 "Епідеміологічний метод дослідження та його структура. Епідеміологічна діагностика. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів." (денна)

Епідеміологічна діагностика. Оперативний епідеміологічний аналіз. Ретроспективний епідеміологічний аналіз. Вивчення проявів річної та багаторічної динаміки захворюваності. Прогнозування проявів епідемічного процесу. Аналіз захворюваності по групах, колективах, територіях. Планування протиепідемічних заходів. Аналітичні та експериментальні епідеміологічні дослідження.

Тема 8. Аналітичні та експериментальні методи в епідеміологічних дослідженнях (4 год.).

Пр8 "Аналітичні та експериментальні методи в епідеміологічних дослідженнях." (денна)

Мета та задачі аналітичних епідеміологічних прийомів дослідження. Сутність та методика проведення аналітичного дослідження «випадок-контроль» та когортного аналітичного дослідження. Безпосередній та відносні ризики захворювання. Епідеміологічний експеримент. Скринінгові обстеження населення. Методи математичного моделювання в епідеміології.

Тема 9. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекально-оральним механізмом передачі (черевний тиф і паратифи, гепатит А). Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків (4 год.).

Лк5 "Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекально-оральним механізмом передачі. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків." (денна)

Епідеміологія і профілактика кишкових інфекцій (шигеліози, сальмонельоз, ешерихіози, гострі вірусні гастроентерити, харчові отруєння). Епідеміологічна ланцюжок при кишкових інфекціях. Основні джерела інфекції, механізм і шляхи передачі. Стійкість збудників у зовнішньому середовищі. Вхідні ворота і шляхи виділення збудника. Інкубаційний період. Значення санітарно-побутових умов. Роль хворих з атиповими і хронічними формами захворювання. Обстеження осередку з КІ. ПЕ заходи у вогнищі.

Пр9 "Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекально-оральним механізмом передачі (черевний тиф і паратифи, гепатит А). Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків." (денна)

Епідеміологічна характеристика групи кишкових інфекцій. Чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Розслідування спалахів кишкових інфекцій. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків. Критерії оцінки санітарно-епідемічного стану військ і району їх розміщення за умов реєстрації кишкових інфекцій. Визначення та задачі бактеріологічної розвідки. Правила відбору матеріалів для індикації біологічної зброї.

Тема 10. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з аерогенним механізмом передачі (дифтерія, кір). Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків (4 год.).

Лк6 "Епідеміологія і профілактика інфекцій дихальних шляхів. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з аерогенним механізмом передачі" (денна)

Епідеміологія і профілактика інфекцій дихальних шляхів: грип, дифтерія, менінгококова інфекція. Епідемічна ланцюжок при повітряно-крапельних інфекціях. Стійкість збудників у зовнішньому середовищі. Заразливість хворих в різні періоди захворювання. Терміни ізоляції хворих вдома і в стаціонарі. Показання для госпіталізації. ПЕ заходи у вогнищі. Показання та методика проведення серопротекції. Активна імунізація. Режим стаціонару для хворих з повітряно-крапельними інфекціями.

Пр10 "Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з аерогенним механізмом передачі (дифтерія, кір)." (денна)

Епідеміологічна характеристика групи інфекцій дихальних шляхів. Механізми, чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках.

Тема 11. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з трансмісивним та контактним механізмами передачі (малярія, хвороба Лайма). Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків (4 год.).

Лк7 "Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з трансмісивним та контактним механізмами передачі." (денна)

Епідеміологія і профілактика інфекцій з трансмісивним типом механізму передачі збудника. Епідеміологічний ланцюжок при трансмісивних інфекціях. Основні джерела інфекції, механізм і шляхи передачі. Особливості епідеміології трансмісивних інфекцій в тих випадках, коли людина - епідеміологічний тупик і джерело збудника інфекції. Стійкість збудників у зовнішньому середовищі. Поняття про природну осередковість. Характеристика основних природно-вогнищевих інфекцій. Роль гризунів і членистоногих в епідеміології цих інфекцій. Лабораторна діагностика. Неспецифічна профілактика (дезінсекція, дератизація).

Пр11 "Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з трансмісивним та контактним механізми передачі (малярія, хвороба Лайма). Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків." (денна)

Епідеміологічна характеристика групи трансмісивних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів. Чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Критерії оцінки санітарно-епідемічного стану військ і району їх розміщення за умов реєстрації трансмісивних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів. Індикація біологічної зброї у скороченому та розширеному обсягах.

Тема 12. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення (4 год.).

Лк8 "Протиепідемічні заходи у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення. Профілактичні та протиепідемічні заходи при особливо небезпечних інфекціях. Карантинні заходи." (денна)

Особливості епідемічного процесу під час надзвичайної ситуації. Чинники, що впливають на розповсюдження інфекційних хвороб в районах надзвичайних ситуацій. Основні принципи планування протиепідемічних та профілактичних заходів у зонах надзвичайних ситуацій. Захист населення при надзвичайних ситуаціях. Режимно-обмежувальні заходи при обсервації та карантині. Колективні та індивідуальні засоби захисту населення. Механізми, шляхи та чинники передачі конкретних нозологічних форм особливо небезпечних інфекцій. Прояви епідемічного процесу. Профілактичні заходи та протиепідемічні заходи в осередках холери, чуми, сибірки.

Пр12 "Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення." (денна)

Чинники, що впливають на розповсюдження інфекційних хвороб в районах надзвичайних ситуацій. Особливості епідемічного процесу під час надзвичайної ситуації. Основні принципи планування протиепідемічних та профілактичних заходів у зонах надзвичайних ситуацій. Захист населення при надзвичайних ситуаціях. Режимно-обмежувальні заходи при обсервації та карантині. Колективні та індивідуальні засоби захисту населення.

Тема 13. Профілактичні та протиепідемічні заходи при особливо небезпечних інфекціях (холера, чума, сибірка). Карантинні заходи (4 год.).

Пр13 "Профілактичні та протиепідемічні заходи при особливо небезпечних інфекціях (холера, чума, сибірка)." (денна)

Механізми, шляхи та чинники передачі конкретних нозологічних форм особливо небезпечних інфекцій. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, за територіями, серед різних груп населення та колективів). Профілактичні заходи та протиепідемічні заходи в осередках холери, чуми, сибірки. Карантинні заходи. Санітарна охорона території від заносу, завозу особливо небезпечних інфекцій.

Тема 14. Ретроспективний епідеміологічний аналіз (4 год.)

Пр14 "Ретроспективний епідеміологічний аналіз." (денна)

Епідеміологічне визначення інфекційного захворювання. Встановлення причино-наслідкових зв'язків в поширенні інфекційної захворюваності. Визначання багаторічної тенденції захворюваності. Визначення річної динаміки захворюваності. Визначення групи ризику, території ризику та часу ризику. Визначення основних напрямів боротьби з різними групами інфекційних захворювань.

Тема 15. Біологічна безпека. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій у мирний час, у тому числі за умов занесення карантинних інфекцій (4 год.).

Лк9 "Біологічна безпека: основні поняття, види біологічних загроз та система реагування на них. Біологічна зброя. Біотероризм. Біологічна розвідка." (денна)

Поняття про біологічну безпеку. Основні види біологічних загроз. Система реагування на біологічні загрози. Чинники, які впливають на розповсюдження інфекційних хвороб у районах надзвичайних ситуацій. Особливості епідемічного процесу під час надзвичайних ситуацій. Основні принципи планування протиепідемічних та профілактичних заходів у зонах надзвичайних ситуацій. Захист населення при надзвичайних ситуаціях. Поняття про біологічну зброю. Особливості епідемічного процесу при біотероризмі. Біологічна розвідка: визначення, мета та завдання.

Пр15 "Біологічна безпека: основні поняття, види біологічних загроз та система реагування на них. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій у мирний час, у тому числі за умов занесення карантинних інфекцій." (денна)

Поняття про біологічну безпеку. Основні види біологічних загроз. Система реагування на біологічні загрози. Чинники, які впливають на розповсюдження інфекційних хвороб у районах надзвичайних ситуацій. Особливості епідемічного процесу під час надзвичайних ситуацій. Основні принципи планування протиепідемічних та профілактичних заходів у зонах надзвичайних ситуацій. Захист населення при надзвичайних ситуаціях.

Тема 16. Біологічна зброя та захист від неї. Біотероризм. Біологічна розвідка (4 год.)

Пр16 "Біологічна зброя та захист від неї. Біотероризм. Біологічна розвідка." (денна)

Поняття про біологічну зброю. Особливості епідемічного процесу при біотероризмі. Біологічна розвідка: визначення, мета та завдання. Основні вимоги до біологічної розвідки. Правила відбору матеріалів для індикації біологічної зброї. Індикація біологічної зброї (специфічна та неспецифічна; у скороченому та розширеному обсягах).

Тема 17. Епідеміологічні аспекти санітарної вірусології (4 год.)

Пр17 "Епідеміологічні аспекти санітарної вірусології" (денна)

Епідеміологічне значення вірусів в об'єктах зовнішнього середовища. Епідеміологічна роль вірусів у воді. Віруси у повітряному середовищі та на предметах домашнього вжитку. Санітарна вірусологія ґрунту. Санітарно-харчова вірусологія. Вплив різних факторів на віруси в зовнішньому середовищі. Структура та основні завдання санітарно-епідеміологічної служби в галузі профілактики та боротьби з вірусними хворобами.

Тема 18. Презентація пошуково-дослідного завдання

Пр18 "Презентація пошуково-дослідного завдання" (денна)

Презентація пошуково-дослідного завдання

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Виконання ситуативних вправ
НД2	Підготовка мультимедійних презентацій
НД3	Підготовка пошуково-дослідницької роботи
НД4	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД5	Виконання групового дослідницького завдання

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН2	Практичні заняття
МН3	Лекції-дискусії
МН4	Обмін думками (think-pair-share)
МН5	Проектний метод

Лекції надають студентам матеріали з епідеміології з можливістю обговорення найбільш актуальних питань, включаючи питання загальної та спеціальної епідеміології, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти. Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосувати теоретичні знання на практичних прикладах, застосовуючи метод аналізу конкретних ситуацій (case-study) та метод обміну думками (think-pair-share). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, практичних занять, а також робота в невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, проаналізовані та обговорені. Під час підготовки до презентації (проектний метод) студенти розвиватимуть навички самостійного навчання, критичного мислення, синтезу та аналітичного мислення.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. СК 3. Здатність інтерпретувати результати досліджень у сфері громадського здоров'я, робити обґрунтовані висновки та надавати відповідні рекомендації. СК 4. Здатність оцінювати ризики виникнення та перебігу найбільш поширених захворювань та фактори, що на них впливають, а також оцінювати вплив різних детермінант на здоров'я населення. СК 6. Здатність застосовувати основні принципи та методи епідеміологічної діагностики, епідеміологічного аналізу, нагляду за інфекційними та неінфекційними хворобами, в тому числі пов'язаними з наданням медичної допомоги. СК 10. Здатність обґрунтовувати та планувати заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, захисту та зміцнення здоров'я населення, та сприяти їх реалізації на практиці.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$

	Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
	Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО2	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО3	Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Оцінювання письмових робіт
МСО2	Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, обговорення)
МСО3	Іспит

Контрольні заходи:

7 семестр		200 балів
МСО1. Оцінювання письмових робіт		108
	9x12	108
МСО2. Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, обговорення)		12
		12
МСО3. Іспит		80
		80

Контрольні заходи в особливому випадку:

Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається студентами в період екзаменаційної сесії після закінчення всіх практичних занять. Екзамен проводиться згідно з розкладом, що затверджений деканатом. Розклад доводиться до відома викладачів та студентів не пізніше, як за місяць до початку сесії. Екзамен проводиться переважно у письмовій формі. Екзаменаційні питання повинні включати контроль практичної та теоретичної підготовки і бути доведені до студентів на початку вивчення дисципліни. До семестрового екзамену допускаються студенти, які виконали всі види робіт передбачені навчальним планом з дисципліни: були присутні на всіх аудиторних заняттях (лекції, семінари, практичні); своєчасно відпрацювали всі пропущені заняття; набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність (не меншу 72, що відповідає за національною шкалою «3»); У випадку, коли поточна успішність з дисципліни нижче ніж 72 бали, студент має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії. Механізм підвищення поточної успішності визначає методична рада кафедри і доводить до відома студентів на початку навчального року. Оцінка за екзамен виставляється за традиційною 4-бальною шкалою і конвертується у 200-бальну: 170–200 - 5 (відмінно), 140–169,9 - 4 (добре), 120–139,9 - 3 (достатньо), менше 120 - 2 (незадовільно) Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за екзамен - 80. Мінімальна кількість балів, яку студент повинен набрати за екзамен - 48. Оцінка з дисципліни, яка завершується екзаменом, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72), бали за індивідуальну самостійну роботу студента (не більше 12)

та балів за екзамен (не менше 48). Загальний бал з дисципліни не може бути більше ніж 200. У випадку незадовільного результату студент має право двічі перескласти семестровий екзамен. Перескладання екзамену здійснюється за окремим графіком, який затверджується деканатом.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)
ЗН3	Проекційна апаратура
ЗН4	Інформаційно-комунікаційні системи

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Н. Виноград, З.П. Васишин, Л.П. Козак. Спеціальна епідеміологія. Підручник. Вид-во «Медицина», 2018, с. 368.
2	Н. Виноград, З.П. Васишин, Л.П. Козак. Військова епідеміологія. Навчальний посібник. Вид-во «Медицина», 2018, с. 184.
3	Н. Виноград, З.П. Васишин, Л.П. Козак. Загальна епідеміологія. Навчальний посібник. 4-е вид. Вид-во «Медицина», 2018, с. 200.
4	Епідеміологія: протиепідемічні заходи : навчальний посібник / М. Д. Чемич, Н. Г. Малиш, Н. І. Ільїна [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 288 с.
Допоміжна література	
1	Епідеміологія: базовий підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. За ред. І.П. Колеснікової. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 576 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Офіційний сайт МОЗ України // www. moz.gov.ua .